

Magyar – Romantika

Műfajok:

- Líra (dal, himnusz); Lirizált műfajok: elbeszélő költemény, drámai költemény
- Regény → Verses regény

Jellemzői:

- érzelem, érzelmesség
- egyéniség szerepe megnő → eredetiség
- fantázia (fikció világa) → természetfeletti lények, történetek, képzelte világok, képzelet világa, álmovilág
- temető képek, szellem, túlvilág
- Főleg líránál: pátosz (ünnepélyes hangnem), zeneiség, festőiség

Angol romantika:

- ◆ Byron: Childe Harold zárándoklása; Don Juan (verses regény)
- ◆ byronizmus → felesleges ember ábrázolása, jellemzően arisztokrata, céltalan
- ◆ spleen → búskomorság, életunt, világfájdalom
- ◆ Walter Scott: Ivanhoe (történelmi regény)
- ◆ Emily Brontë: Üvöltő szelek (regény) → férfi-nő kapcsolat, szerelem, házasság (fejlődésregény [belső])
- ◆ Jane Austen: Büszkeség és balítélet
- ◆ Shelley: Óda a nyugati szélhez
- ◆ Keats: Óda a görög vázához
- ◆ !USA!: Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság (detektívregény)

Német romantika:

- ◆ Hoffmann: Az arany virágcserep (regény): művész → ← polgár; személyiség kettőződés (Anselmus); 10 vigíliából áll
- ◆ Heine: A dal szárnyára veszek → elvagyósás; Loreley; Dalok könyve
- ◆ Lied → dal; Vigília → virrasztás (nagy egyházi ünnepek előtt; cél: megtisztulás)

Orosz romantika – Puskin: Anyegin (verses regény):

Anyegin, mint felesleges ember; intellektuális férfi, arisztokrata; Párja: Tatjana

1800-as évek elején született; Néva-part → Szentpétervár

Édesapa: katona; jólét → adósság

Külső tulajdonságai: jó kiállású, sármos, előnyös

Belső tulajdonságai: szerencsés, okos, művelt, életunt, szenvedélyes, művészi vonal

Neveltetése: angol, francia

A történet szerint vidékre utazik a pétervári életre ráunó Anyegin, mert nagybátyjától birtokot örökölt. Bár a gazdaság modernizációja is felvetődik benne, napjait üresen tölti. Néha ellátogat a Larin családhoz, hogy tiszteletét tegye, de valójában ezeket a találkozókat is unja. Az idősebb lány, Tatjana beleszeret Anyeginbe. Érzelméről, a korszaknak ellentmondva, vallomást tesz levelében. A kiégett lelkű Anyegin visszautasítja a lány szerelmét. A lány befelé forduló, érzékeny lélek, Rousseau írásaiba temetkezik. Szoros kötelék fűzi az orosz földhöz. Puskin az orosz nő legértékesebb típusaként mutatja be. Mellette Olga húga csupán üres szépség.

Anyegin igaz érzésre nem képes, pusztán unalomból flörtöl Olgával is. Ezért a lány udvarlója és egyben Anyegin barátja, Lenszkij párbajozni hívja a fiatal földesurat. A költő Lenszkij meghal, Anyegin pedig eltűnik a faluból. Nyolc év múlva egy estélyen találkozik újra Anyegin és a közben hercegnév lett Tatjana. A férfi ekkor dőbben rá, milyen mélyen szereti az asszonyt: de már késő. Tatjana hű feleség marad, bár Anyegin szereti. Erkölcsileg fölébe nő a felsült aranyifjúnak. Jevgenyij Anyegin egy irodalmi típust testesít meg: a felesleges embert. Az élet lehetőségeket kínál fel, de ő egyik szerepben sem talál önmagára. Szerelmes férfi, családfő, gazdálkodó és jó barát válhatna belőle, de byroni spleenje és szabadságvágya miatt nem elégszik meg a lehetőségeivel.

Francia romantika: Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (regény)